

Ábyrgdarblaðsritari:
Fyrirakstsritari:
Ljósmyndari:

Jan Müller
Krisjan Dahl
Kajmar Lindenskov

Bláafolk:
Randi Jacobsen - Dagur
Joensen - Tófrinn Smith -
Hilmar Jan Hansen -
Justinus Eldesgaard

Útgevari:
Úppseting:
Prent:

P/Í Sosialurín
P/Í Sosialurín
P/Í Pressan 1981

Bústaður:
Tíðindi:
Tíðindi:

Argjavegi 26
Argjum
11820

Postadr.:
Postmaga 76
110 Tórshavn
Telefax: 14720

Svart fár og samgongustev

EIN av høvuðsorsøkunum til at skipa eina tveifyrlokkasamgongu fyri góðum tveimum árum síðani var tann, at landið hevði ringar royndir av fleirflokka samgongum, har oftani triggir til fyra flokkar skuldu hava síni sjónarmið og mál ígjøgnum. Við at skipa eina samgongu við bert tveimum flokkum varð hildið, at nú fór at verða lættari ikki bert at reka eina felags politikk, men so sanniliga eisini at kunna fremja orð í verk - uttan at skula taka hædd fyri áhugamálinum hjá fleiri flokkum.

NÚ hevur henda samgonga roynt seg í tvey ár og vit kunnu nú av røttum lita aftur um bak og spyrja, hvat er komið burtur úr í so máta. Tað er givið, at í tíðum, har tað leikar so hart á, vilja tingmenn sjálvandi royna at verja og hjúkla um seg og síni og royna teir tí eisini at tæna áhugamálinum hjá sínum valdønum fyrst og fremst. So eru tað teir, sum ynskja tað óvøgtu gongdina, nevniliga hana, at nú skal hugast landspolitiskt, og at politikkurin tí skal rekast út frá, hvat tænar landinum best og ikki hvørjum valdømi ella einum ávisum máli.

Tað er greitt, at tað í báðum av samgonguflokkunum hava verið bylgingar aftur og fram um slíkar spurningar. So her gongur eingin flokkurin friur, tá hugsað verður um ikki at halda steivið. Men hesa seinastu tíðina má sigast, at fólkafloksmanningin hevur als einki stev havt fyri ikki at siga onga felags kós. Og tað var ikki júst meiningin, tá samgongan varð skipað.

VIT hava hesar seinastu dagarnar verið vitni til, at fólkafloksmenn í tinginum rætt og slætt hava vent r..... til sínar egnu floksfelagar og samgongupartnarnar. Og her er tað sum ikki einaferð svarta fárið í fólkaflokkinum, Birgir Danielsen, sum koyrir sitt "løb". Tað er gott við politikarum, sum hava eina meining og tora at standa við hana. Tað er gott við politikarum, sum hugsa meira landspolitiskt enn bara um lokalmál. Men tað er ikki gott fyri hvørki parlamentarisku skipanina ella fyri landsins stjórn, at ein tingmaður aftur og aftur skal sleppa at avgera stór samgongumál, sum landsstýrið er samt um, og koppa teimum í tinginum - einum fyri og øðrum eftir.

NÚ vita vit, at atfinningar rína ikki við henda fyrrverandi fremsta vinnulivsmannin í Føroyum, mannin, sum einsamallur hevur stýrt landsins størstu fyrirtøku, Føroya Fiskasølu og ein av størstu bankunum, Sjóvinnubankanum. Vit minnst, hvussu hann einsamallur "ornaði" tað heila. Hansara orð vóru lóg, hansara orð vóru endalig. Hetta søu vit ikki minst í orðaskiftinum um góðskingina. Hvørja ferð onkur dittaði sær at finnast at leiðsluni í Fiskasøluni og Sjóvinnubankanum fyri at forða fyri eini tíðarhóskandi góðsking av okkara fiski, so typti Birgir Danielsen eitthvørt víðari kjak við orðunum: tað kann for sørin ikki loysa seg at flyta pipar og salt og rasp til Føroya fyri harvið at fjala hvíta fiskin. So einfalt var tað og soleiðis bleiv tað eisini. Í dag mugu vit sanna, at hesin politikkurin er tann, sum eigur kanska størsta partin av skylduni fyri tí støðu vit eru komin í.

NÚ dittar sami maður sær at brúka somu metodur í tinginum, har hann koyrir sitt egna "løb". Hetta kann eg ikki góðtaka, hatta kann eg heldur ikki góðtaka osfr. Og hvørji eru so teir, sum hann er mest ósamdur við og vendir bakið til. Jú tað eru eingir aðrir enn hansara egnu partamenn. Vit hoyrdu John Petersen, partamann hansara siga í sjónvarpinum, so nú skiltu hann væl, hví danir ikki kunnu hava nakað álit á okkum longur. Orsøkin var tann, at samgongutingmenn kundu ikki samtykkja uppskot, sum teirra egna landsstýrið legði fyri tingið. Sjálvandi vildi John Petersen ikki nevna svarta fárið við navni, men hann sipaði til sína egna floksfelaga Birgir Danielsen.

Tað eru eisini bert fáir dagar síðani, at formaður fólkafloksins, Jógvan Sundstein mátti fara í útvarpið fyri at rækka nøkur úttalið hjá einum øðrum fólkafloksmanni, nevniliga Svend Ága Ellefsen, sum uttan víðari hevði útbasunerað á tingsins røðarapalli, at sambært fundum, sum landsstýrið hevði havt við danskan embætismann, so komu bert heilt fá flakavirki at vera eftir í Føroyum, og at strukturgrunnurin bara hevði til uppgávu at avhøvda Føroyar. Og soleiðis kunnu vit halda fram. Er tað ikki upp á tíðina, at leiðslan í fólkaflokkinum, um har er nøkur, antin setir sínar troppar upp á pláss ella tekur avleiðingar av tí ómegd tað er ikki at kunna stýra sínum egnu og fer frá!

BER hetta ikki til, so eigur javnaðarflokkurin í Tinganesi at biðja um fund við fólkaflokkinn og gera stóðuna upp: hvussu leingi kann ein góðtaka, at einstakir fólkafloksmenn bæði á tingi og í landsstýri koyra sitt egna solospæl! Hetta er bara niðurbrotandi fyri álit á samgonguna og tvs. at hetta eisini gongur út yvir javnaðarflokkinn - ella kanska bara hann. Man tað veruliga vera so, at hetta er avtalað spæl í fólkaflokkinum at vísa fólki, at leiðslan í javnaðarflokkinum í Tinganesi ikki megnar at halda stýr á samgonguni! Ja hvør veit. Av gomlum royndum vita vit jú, at hetta hevur verið so. Vit minnst, hvussu Óli Breckmann við júst hesum kilapolitikkinum setti ilt ímillum fólkaflokk og hansara samgongufelagar Paula og Hilmar.

Tað lagna við øllum hesum er, at fólkaflokkurin bara vinnur uppá slíka framferð við eitt komandi val, meðan hinir, sum hava roynt at halda samgongustev við tapa. Og tað ikki okkum kløkkar, um tað ikki eisini verða júst hesi somu rumbulsmenninir við Birgir Danielsen og Svend Ága Ellefsen á odda, sum fara at vinna atkvøður upp á slíka framferð til eitt komandi val. Tað eru tvey ár til val, og tí eigur javnaðarflokkurin her og nú at lata fólkaflokkinn vita, at hetta gongur ikki meira. Eitt er tað at teir missa álit ímillum manna men hvat við okkara lániveitarum í útlandinum - hvussu kunnu teir hava álit á eina stjórn, har grundarlagið rillar í heilum!

Vísið størri virðing fyri pensionistunum

Pensiónin er so lítil, at hon illa nokk er livandi av, tí má ein broyting fremjast, sum gevur teimum eitt útgjald uttan frádrátt fyri skatt skrivar Sverre Midjord, tingmaður. Kemur skattanevndin ikki við einum uppskoti, sum fremur hetta, fer hann sjálvur at seta fram uppskot í hesi tingsetu, sum gevur pensionistunum tað teir eiga.

Skattingin av okkara pensionistum, sum bert hava sína fólkapensión at liva av, henda skatting er alt ov hørð. Eg havi víst á tað fleiri ferðir, og um ikki skattanevndin innan fyri rimuliga tíð kemur við einari broyting í skattalógini, sum vil rætta uppá hesi viðurskið, so vil eg sjálvur seta eitt uppskot um neyðugar broytingar, sum vilja gera tað, at okkara pensionistar, sum nú orsakað av at flestu kommunur hava hækkað teirra skattaprosent so nógv, at eisini láginntøknar koma undir skatt, hetta ber til at gera, um bert nakrar smáar broytingar

verða gjørdar í verandi skattalóg.

Eitt slíkt uppskot vil verða framsett í hesi tingsetu.

Um vit ikki gera hetta her og nú, er greitt at ikki er livandi við tí pensiónsupphædd, sum er tillutað okkara pensionistum. Tað er nóg lítið frammanundan.

Ætlanin við tí skipan, sum vit hava, sum kom fram undir samgongu við sambandsflokkinn í 1959, og var eitt av aðalkrøvunum frá okkara flokki, tað var at tey, sum høvdu slitið fyri samfelagið og sum einki høvdu at liva av tá tey ikki vóru arbeiðsfor meira, tey skuldu

hava eina pensión, sum tey kundu liva trygt av, tí varð tað broytt frá einari ellisrentu til eina fólkapensión, sum øll skuldu hava, og tað var og er rætt.

Tá hon í 1959 bleiv skrásett, var hon veruliga ein góð trygging fyri tey, sum rygg høvdu lagt til vælferðar samfelagið. Men í dag eru viðurskiðini broytt.

Tað er krøv, sum samfelagið setir til borgaran, sum skulu gjaldast beinanvegin, hentleikar, sum øll hava rætt til, men um teir ikki verða goldnir, so kemur steðgur í.

Her verður hugsað um tað mest vanligu so sum tele-

fon, ljós, hita, sjónvarp og útvarp.

Hentleikar, sum øll hava meðan tey eru arbeiðsfor, og sum tey sjálvandi eisini framhaldandi skulu hava tá tey eru blivin pensionistar, men sum pensiónin í dag ikki røkkur til. Hetta eru vanligir hentleikar, sum okkara pensionistar skulu hava, men við teimum gjöldum, sum eru knýtt at hesum hentleikum og haril ta stóru skattarokning, sum tey nú hava fingið, so er einki at liva av, og tað kann ikki vera ætlanin.

Tí skal skattingin av pensiónistunum verða broytt, so tey sleppa frá, nú

Sverre Midjord: Kemur skattanevndin ikki við uppskoti um at bøta um umstøðurnar hjá pensionistunum, so leggi eg sjálvur uppskot fyri tingið

arbeiðsdagur teirra er lokin, at gjalda meira enn tey hava møguleikar fyri.

Alt lívið hava tey goldið við tí fyrri eigna at teimum, tá arbeiðsdagurin var lokin, vóru tryggjað sømulig viðurskið. Men tað er ikki so, tí pensiónin er so lítil, at hon illa nokk er livandi av, tí má ein broyting fremjast, sum gevur teimum eitt útgjald

uttan frádrátt fyri skatt.

Um skattanevndin ikki kemur við einum uppskoti, sum fremur hetta, vil eg seta eitt uppskot fram í hesi tingsetu, sum vil geva okkara pensionistum tað tey eiga, og harvið vilja vit við at fremja eina slíka skipan vísa virðing fyri pensionistum okkara.